Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Korfantów na lata 2027-2029

Spis treści

Rozdział I Otoczenie prawne ... 3
1.1. Podstawa prawna Programu ... 3
Rozdział II Wspieranie rodziny ... 5
2.1. Rodzina jako wartość ... 5
2.2. Zmiany społeczne a funkcjonowanie rodziny ... 6
2.3. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka w funkcjonowaniu dziecka i rodziny ... 6
2.4. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej ... 8
Rozdział III Wspieranie rodziny w Gminie Korfantów ... 12
3.1. Główne czynniki powodujące trudności życiowe skutkujące wsparciem OPS ... 12
3.2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną ... 12
3.3. Wsparcie asystenta rodziny ... 13
3.4. Formy pomocy i wsparcia świadczone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Korfantów ... 14
Rozdział IV Wyniki badań społecznych dotyczących sytuacji rodzin i dzieci w Gminie Korfantów ... 16
4.1. Wyniki badania ankietowego mieszkańców w zakresie wspierania rodziny ... 16
4.2. Wyniki badania ankietowego uczniów w zakresie wspierania rodziny ... 21
Rozdział V Analiza SWOT ... 25
Rozdział VI Adresaci Programu ... 27
Rozdział VII Realizatorzy Programu ... 28
Rozdział VIII Program Wspierania Rodziny w Gminie Korfantów na lata 2027 - 2029 28
Rozdział IX Zakładane rezultaty ... 38
Rozdział X Realizacja i finansowanie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Korfantów na lata 2027–2029 ... 39
Rozdział XI Monitoring i ewaluacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Korfantów na lata 2027–2029 ... 40

Rozdział I

Otoczenie prawne

1.1. Podstawa prawna Programu

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Korfantów na lata 2027–2029 przygotowano na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 980) w myśl, którego do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 179 ust. 1 podanej ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt, burmistrz, prezydent składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Natomiast zgodnie z normą wyrażoną w ust. 2 art. 179 rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwala gminne programy wspierania rodziny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2026 poz. 980),
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 636),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 639 z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 881),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 236),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 383),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 490),
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 795),
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postepowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz.468),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 r. poz. 1870),
- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „*Za życiem*” (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 1829).

Rozdział II

Wspieranie rodziny

2.1. Rodzina jako wartość

Rodzina jest jedną z najstarszych i najważniejszych instytucji społecznych, która odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu postaw, wartości i więzi międzyludzkich. Pełni funkcje wychowawcze, emocjonalne i socjalizacyjne, będąc pierwszym środowiskiem, w którym człowiek uczy się norm społecznych, zasad współżycia i budowania relacji z innymi ludźmi. W tym sensie rodzina stanowi fundament dla rozwoju osobistego i społecznego każdego członka. To właśnie w rodzinie kształtuje się poczucie bezpieczeństwa, odpowiedzialności oraz umiejętność radzenia sobie z trudnościami życia codziennego. Prawidłowo funkcjonująca rodzina sprzyja harmonijnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, wzmacnia kompetencje społeczne oraz wpływa na jakość życia całej społeczności lokalnej. Jednocześnie trudności pojawiające się w rodzinie, takie jak konflikty, uzależnienia, przemoc czy problemy wychowawcze, mogą wpływać na funkcjonowanie dzieci i młodzieży w szkole, relacje społeczne oraz poziom bezpieczeństwa i integracji w środowisku lokalnym.

Pomimo zachodzących zmian społecznych i cywilizacyjnych rodzina nadal pozostaje podstawowym środowiskiem wsparcia i budowania więzi społecznych.

Wartości rodzinne — takie jak poczucie bezpieczeństwa, troska o drugą osobę czy wzajemny szacunek — nadal pozostają istotne, choć ich przejawy mogą przyjmować nowe formy. Współczesna rodzina funkcjonuje w realiach szybkiego tempa życia, częstych zmian zawodowych oraz powszechnego dostępu do technologii, co może osłabiać codzienną bliskość i spontaniczne kontakty. Dlatego coraz większego znaczenia nabiera świadome budowanie relacji oparte na dialogu, empatii i uważności na potrzeby każdego członka.

Wyzwania te skłaniają rodziny do poszukiwania nowych sposobów wzmacniania więzi poprzez wspólne rytuały, regularne rozmowy, odpowiedzialne korzystanie z mediów cyfrowych czy stwarzanie przestrzeni do wyrażania emocji i opinii. Wartości rodzinne nie zanikają, lecz przekształcają się, dostosowując do współczesnych warunków, w których równowaga między życiem zawodowym a prywatnym staje się trudniejsza do utrzymania.

W takiej perspektywie kluczowe jest tworzenie atmosfery, w której każdy członek rodziny czuje, że jego głos ma znaczenie, a trudności są rozwiązywane wspólnie. Rodzina, która świadomie pielęgnuje relacje, wzmacnia poczucie przynależności, zwiększa odporność na

kryzysy i staje się przestrzenią dającą wsparcie, stabilność i możliwość rozwoju mimo dynamicznych zmian zachodzących we współczesnym świecie[1].

2.2. Zmiany społeczne a funkcjonowanie rodziny

Rodzina jako podstawowe środowisko wychowania i rozwoju człowieka, ulegała na przestrzeni lat znacznym przemianom. Z dawnych modeli opartych na wyraźnym podziale ról i hierarchii – w których dominującą pozycję zajmował mężczyzna, a obowiązki kobiety koncentrowały się na sferze domowej – stopniowo przekształciła się w strukturę bardziej partnerską, elastyczną i otwartą na zmiany społeczne. Rozwój gospodarczy, wzrost aktywności zawodowej kobiet oraz zmiany kulturowe przyczyniły się do innego rozumienia odpowiedzialności rodzinnych oraz większego znaczenia relacji opartych na współpracy, wzajemnym wsparciu i bliskości emocjonalnej.

Współczesna rodzina funkcjonuje jednak w warunkach nowych wyzwań. Intensywny rozwój technologii, szybkie tempo życia, presja osiągnięć i dominujący konsumpcjonizm wpływają na sposób organizowania codzienności i budowania więzi. Coraz częściej to urządzenia elektroniczne przejmują funkcje towarzyszenia dziecku, co może prowadzić do osłabienia bezpośrednich kontaktów i trudności w komunikacji. Widać również narastającą potrzebę równoważenia obowiązków zawodowych i rodzinnych oraz świadomego dbania o jakość relacji[2].

Zmieniające się warunki społeczne sprawiają, że wsparcie dla rodzin nabiera szczególnego znaczenia. Program Wspierania Rodziny ma na celu wzmacnianie rodziców w ich codziennych rolach, wspieranie budowania stabilnych i bezpiecznych relacji oraz tworzenie warunków, w których rodzina – niezależnie od swojej struktury – może prawidłowo funkcjonować i rozwijać się.

2.3. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka w funkcjonowaniu dziecka i rodziny

W literaturze pedagogicznej podkreśla się, że rozwój dziecka oraz jego zachowania są w dużej mierze kształtowane przez warunki, w jakich funkcjonuje rodzina. Autorzy wskazują, że środowisko domowe może zarówno wspierać prawidłowy rozwój, jak i przyczyniać się do powstawania trudności wychowawczych. W tym kontekście wyróżnia się **czynniki ryzyka**, które zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych, oraz **czynniki**

[1] Mariański, Janusz. „Rodzina jako wartość podstawowa w świadomości młodzieży szkolnej". *Copernicus Political and Legal Studies*, t. 2, nr 2, 2023, s. 80–102, https://doi.org/10.15804/CPLS.2023207.

[2] S. Romanowska-Jonio, Rodzina w kontekście zmian społeczno-kulturowych w świetle badań własnych, *Wychowanie w Rodzinie*, t. XXXI (2/2024),

chroniące, które wzmacniają odporność dziecka i sprzyjają jego prawidłowemu funkcjonowaniu[3].

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka to takie elementy środowiska rodzinnego, które utrudniają prawidłowy rozwój dziecka i mogą prowadzić do zaburzeń emocjonalnych, trudności szkolnych czy zachowań destrukcyjnych. W artykule zwraca się uwagę, że należą do nich m.in.:

- brak stabilności emocjonalnej w rodzinie,
- niski poziom wsparcia i zaniedbywanie potrzeb dziecka,
- nadmierny stres i napięcia między członkami rodziny,
- niewłaściwe wzorce zachowań przekazywane przez dorosłych,
- nieumiejętność radzenia sobie z konfliktami,
- nieprzewidywalność środowiska wychowawczego,
- zaburzone relacje pomiędzy rodzicami,
- niewystarczająca kontrola i zainteresowanie życiem dziecka.

Obecność wielu czynników ryzyka jednocześnie może znacząco obniżać poczucie bezpieczeństwa dziecka oraz zwiększać podatność na zachowania problemowe.

Czynniki chroniące

Czynniki chroniące to zasoby rodziny i środowiska, które pomagają dziecku rozwijać się prawidłowo mimo trudności. W tekście wskazano, że szczególne znaczenie mają:

- ciepłe, wspierające relacje z opiekunami,
- poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności w rodzinie,
- jasne, spójne normy i zasady,
- uważność dorosłych na potrzeby i emocje dziecka,
- konstruktywna komunikacja i otwartość w rozmowie,
- wsparcie w budowaniu kompetencji społecznych,
- pozytywne wzorce zachowań oferowane przez dorosłych,
- wzmacnianie poczucia wartości i sprawczości dziecka.

Czynniki chroniące przeciwdziałają skutkom czynników ryzyka i budują odporność dziecka na wyzwania, z którymi może się mierzyć w domu, szkole lub środowisku rówieśniczym.

[3] P. Jusko (2024). Czynniki ochronne i czynniki ryzyka w komunikacji rodzinnej ujęte w procesie oceny ryzyka zagrożenia dziecka. *Praca Socjalna*, 3(39), 5–27. DOI: 10.5604/01.3001.0054.7129.

2.4. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy[4].

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:[5]

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;

[4] Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zadania asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny. Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011, s. 10.
[5] art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49)

12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub Grupą Diagnostyczno-Pomocową lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych. Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);
- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małoletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka stanowi formę rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszcza się maksymalnie ośmioro dzieci. Tę formę opieki mogą prowadzić zarówno małżonkowie, jak i osoby niepozostające w związku małżeńskim, zapewniając dzieciom warunki możliwie najbardziej zbliżone do rodzinnych.

Rodzina wspierająca to rodzina, która pomaga innym rodzinom mającym trudności w opiece i wychowaniu dzieci, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w kształtowaniu podstawowych umiejętności społecznych. Współpracuje ona z asystentem rodziny, wspierając działania na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.

Rodzina pomocowa pełni z kolei rolę czasowego opiekuna dla dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka z różnych przyczyn nie mogą sprawować nad nim bieżącej opieki.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostką lub podmiotem odpowiedzialnym za koordynowanie i wspieranie wszystkich form pieczy rodzinnej, w tym za przygotowanie kandydatów oraz monitorowanie jakości sprawowanej opieki.

Piecza zastępcza to forma czasowej, a niekiedy długoterminowej opieki nad dziećmi pozbawionymi właściwej opieki rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy odbywa się z reguły na podstawie postanowienia sądu, choć w sytuacjach nagłych decyzję o zabezpieczeniu dziecka mogą podjąć także uprawnione służby lub sami rodzice — zawsze z późniejszą weryfikacją sądu, który podejmuje ostateczną decyzję o dalszym losie dziecka. Termin „piecza zastępcza" oznacza, że dziecko pozbawione właściwej opieki rodziców powinno otrzymać miejsce zapewniające mu domowe warunki — zarówno w formie rodzinnej, jak i instytucjonalnej — którego podstawowym celem jest zapewnienie mu bezpieczeństwa, stabilizacji i niezbędnego wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymsza „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielania przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość" odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka za rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (…) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka"[6].

Placówka opiekuńczo-wychowawcza stanowi instytucjonalną formę pieczy zastępczej, w której dzieci częściowo lub całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej otrzymują

[6] Anna Kwak, Marek Rymsza, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

całodobową opiekę i wsparcie wychowawcze. Funkcjonują różne typy takich placówek, m.in. socjalizacyjne, interwencyjne oraz specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego typu rodzinnego również zapewnia całodobową opiekę i wychowanie, jednak działa w warunkach bardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego. Może w niej przebywać do 8 dzieci, a także młode osoby, które osiągnęły pełnoletność, pozostając nadal w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego to forma pomocy, której głównym celem jest wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnianie dzieciom bezpiecznego miejsca do rozwoju i aktywności. Placówki te mogą działać w różnych formach:

- **opiekuńczej –** zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej –** organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne[7].

[7] Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział III

Wspieranie rodziny w Gminie Korfantów

3.1. Główne czynniki powodujące trudności życiowe skutkujące wsparciem OPS

Dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w **Gminie Korfantów** wskazują, że w latach 2023–2025 najczęstszą przyczyną korzystania ze wsparcia było **ubóstwo** – odpowiednio 67 osób w 2023 r., 66 w 2024 r. i 50 w 2025 r. Drugą istotną przyczyną była **niepełnosprawność**, która dotyczyła odpowiednio 57, 50 i 44 osób. **Bezrobocie** utrzymywało się na stosunkowo stabilnym poziomie – 50 osób w 2023 r., 53 w 2024 r. i 50 w 2025 r.

W analizowanym okresie widoczny jest również spadek liczby osób korzystających z pomocy z powodu **długotrwałej lub ciężkiej choroby** – z 23 osób w 2023 r. do 16 w 2025 r. Rzadziej występowały problemy związane z **potrzebą ochrony macierzyństwa** oraz **bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**. Ogólnie dane wskazują na utrzymujące się znaczenie problemów ekonomicznych, zdrowotnych i związanych z niepełnosprawnością jako głównych przesłanek korzystania z pomocy społecznej w Gminie Korfantów.

Powody przyznawania pomocy społecznej przez Ośrodek Pomocy Społecznej			
	2023 r.	**2024 r.**	**2025 r.**
Ubóstwo	67	66	50
Długotrwała lub ciężka choroba	23	15	16
Niepełnosprawność	57	50	44
Bezrobocie	50	53	50
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	1	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	4	3	2

3.2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

W latach 2023–2025 w Gminie Korfantów liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej, ulegała niewielkim wahaniom – wynosiła **121 rodzin w 2023 r., 99 w 2024 r. oraz 106 w 2025 r.** Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, systematycznie się zmniejszała – ze **142 w 2023 r. do 134 w 2024 r. i 130 w 2025 r.**

Widoczny jest wyraźny spadek liczby **rodzin z dziećmi** korzystających ze wsparcia – z 36 rodzin w 2023 r. do 23 rodzin w 2024 i 2025 r. Wśród nich najwięcej stanowiły rodziny

posiadające jedno lub dwoje dzieci. W 2025 r. odnotowano natomiast wzrost liczby rodzin z trojgiem dzieci – z 5 w latach 2023–2024 do 8 rodzin. Jednocześnie liczba rodzin z czworgiem dzieci zmniejszyła się z 5 w 2023 r. do 1 w 2025 r., a w 2023 roku i w 2024 roku objęta pomocą była również rodzina z 8 dzieci.

Zmniejszała się również liczba **rodzin niepełnych** – z 14 w 2023 r. do 10 w 2024 r. i 8 w 2025 r. Najczęściej były to rodziny z jednym dzieckiem. W 2025 r. nastąpił jednak wzrost liczby rodzin niepełnych z trojgiem dzieci – z 1 w 2024 r. do 4 rodzin. Ogólnie dane wskazują na **spadek liczby rodzin z dziećmi oraz rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej**, przy jednoczesnym utrzymywaniu się zapotrzebowania na wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Rodziny, którym przyznano świadczenie	121	99	106
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	142	134	130
Razem			
Rodziny z dziećmi ogółem	36	23	23
O liczbie dzieci: 1	15	7	7
2	10	7	7
3	5	5	8
4	5	3	1
5	0	0	0
6	0	0	0
7 i więcej	1	1	0
Rodziny niepełne ogółem	14	10	8
O liczbie dzieci: 1	6	4	3
2	3	2	1
3	2	1	4
4 i więcej	3	3	0

3.3. Wsparcie asystenta rodziny

W latach 2023–2025 w Gminie Korfantów obserwuje się stopniowy spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny – z 12 rodzin w 2023 r. do 10 w 2024 r. i 9 w 2025 r. Zmieniała się również struktura rodzin kierowanych do współpracy z asystentem. W 2023 r. 8 rodzin zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez sąd, natomiast w kolejnych latach

liczba ta spadła do 2 w 2024 r. i wzrosła do 3 w 2025 r. Jednocześnie wzrosła liczba rodzin wskazywanych przez pracowników socjalnych – z 4 w 2023 r. do 8 w 2024 r., a następnie 6 w 2025 r.

Analiza zakończeń pracy z rodzinami wskazuje, że w każdym z analizowanych lat część rodzin osiągała zakładane cele. W 2023 i 2024 r. były to po 2 rodziny, natomiast w 2025 r. 3 rodziny. W 2025 r. w dwóch przypadkach pracę zakończono z powodu braku osiągnięcia zakładanych efektów, a w jednym przypadku z powodu innej przyczyny – np. przeprowadzki. Nie odnotowano przypadków zakończenia współpracy z powodu dobrowolnego zaprzestania pracy przez rodzinę.

Tabela 1 Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	12	10	9
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	8	2	3
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	4	8	6
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:	2	2	3
osiągnięcie celów	2	2	-
zaprzestanie pracy przez rodzinę	-	-	-
brak efektów	-	-	2
inne np. przeprowadzka	-	-	1

3.4. Formy pomocy i wsparcia świadczone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Korfantów

W latach 2023–2025 Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Korfantów udzielał mieszkańcom wsparcia w różnych formach, dostosowanych do ich sytuacji i potrzeb. W analizowanym okresie widoczny jest **spadek liczby osób i rodzin korzystających z poszczególnych form pomocy**.

Liczba zawieranych **kontraktów socjalnych** zmniejszyła się z 9 w 2023 r. do 5 w 2024 r., natomiast w 2025 r. nie odnotowano zawarcia żadnego kontraktu. Systematycznie

zmniejszała się również liczba rodzin objętych pomocą **asystenta rodziny** – z 12 rodzin w 2023 r., przez 10 w 2024 r., do 9 w 2025 r.

Największą formą wsparcia pozostawała **praca socjalna**, jednak także w tym przypadku odnotowano wyraźny spadek liczby osób objętych pomocą – ze 106 w 2023 r. do 72 w 2024 r. i 34 w 2025 r. W analizowanych latach nie wykazano korzystania z **poradnictwa specjalistycznego** ani **interwencji kryzysowej** w ramach prezentowanych danych.

Dane wskazują zatem na **ograniczanie skali korzystania z podstawowych form wsparcia społecznego**, szczególnie pracy socjalnej i kontraktów socjalnych. Jednocześnie utrzymuje się potrzeba wsparcia rodzin poprzez pracę asystenta rodziny, co potwierdza znaczenie tej formy pomocy w działaniach na rzecz rodzin wymagających dodatkowego wsparcia.

Korzystający z pomocy i wsparcia	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	9	5	0
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	12	10	9
Poradnictwo specjalistyczne	-	-	-
Praca socjalna	106	72	34
Interwencja kryzysowa	0	0	0

Rozdział IV

Wyniki badań społecznych dotyczących sytuacji rodzin i dzieci w Gminie Korfantów

4.1. Wyniki badania ankietowego mieszkańców w zakresie wspierania rodziny

W badaniu uwzględniono 124 odpowiedzi. W tabelach przedstawiono wyłącznie odsetki respondentów, zaokrąglone do pełnych wartości procentowych. W pytaniach wielokrotnego wyboru respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, dlatego suma procentów może przekraczać 100%.

Płeć	Udział respondentów
Kobieta	90%
Mężczyzna	10%

Wykształcenie	Udział respondentów
Podstawowe	2%
Zasadnicze zawodowe	28%
Wyższe	69%

Sytuacja zawodowa	Udział respondentów
Pracuję zawodowo	77%
Jestem osobą bezrobotną	19%
Jestem emerytem/rencistą	5%

Czy ma Pan/Pani dzieci?	Udział respondentów
Tak	91%
Nie	9%

Wiek	Udział respondentów
18–29 lat	4%
30–44 lata	66%
45–59 lat	22%
60 lat i więcej	8%

Formy potrzebnego wsparcia

Najczęściej wskazywaną formą wsparcia była pomoc finansowa. Istotne znaczenie przypisywano również zajęciom psychologicznym oraz grupom wsparcia dla rodziców i opiekunów. Wyniki wskazują więc na jednoczesne zapotrzebowanie na wsparcie materialne i specjalistyczne.

Najważniejsze problemy społeczne rodzin

Wśród problemów rodzin szczególnie często wskazywano bezrobocie, brak ofert rodzinnego spędzania czasu oraz niezaradność życiową. Relatywnie często pojawiały się także alkoholizm, bezradność opiekuńczo-wychowawcza i niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno-prawnego.

Główne potrzeby rodzin

Najsilniej zaznaczyły się potrzeby związane z podnoszeniem kwalifikacji i aktywizacją zawodową, dostępem do usług psychologicznych i rehabilitacji oraz organizacją wydarzeń sportowych i kulturalnych. Wskazuje to na potrzebę łączenia instrumentów społecznych, edukacyjnych i zawodowych.

Jakie formy wsparcia są dla Pani/Pana rodziny najbardziej potrzebne?	Udział respondentów
Pomoc finansowa	52%
Zajęcia psychologiczne	43%
Terapia w walce z uzależnieniami	10%
Spotkania ze specjalistami w zakresie profilaktyki uzależnień	8%
Grupy wsparcia dla rodziców/opiekunów przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	27%
Pomoc asystenta rodziny	10%

Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie gminy?	Udział respondentów
bezrobocie	38%
niezaradność życiowa	31%
ubóstwo	5%
alkoholizm	24%
bezradność opiekuńczo-wychowawcza	19%
niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego	19%
niedostateczny dostęp do opieki nad dziećmi w przedszkolu	3%
brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	12%
niedostateczne wsparcie rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi	11%
utrudniony dostęp do kultury	12%
brak ofert rodzinnego spędzania wolnego czasu	35%
niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami	15%
zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych	20%
inne (jakie?)	6%

Jakie są według Pani/Pana główne potrzeby rodzin w Państwa środowisku lokalnym?	Udział respondentów
ułatwienie dostępu do przedszkola	9%
organizacja opieki nad dziećmi do lat 3	16%
organizacja spotkań społeczności lokalnej	16%
ułatwienie dostępu do rehabilitacji	31%
ułatwienie dostępu do usług psychologicznych	34%
ułatwienie dostępu do usług prawnych	23%
organizacja wydarzeń sportowych i kulturalnych	30%
utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla rodzin borykających się z problemami	21%
założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową	8%
profilaktyka uzależnień dla mieszkańców	14%
utworzenie punktu informacyjnego oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	11%
organizowanie kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje dla osób poszukujących pracy	35%
stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	10%
działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy	17%
utworzenie lokali socjalnych	11%
organizacja grup wsparcia dla rodziców/opiekunów przeżywających trudności wychowawcze.	22%
inne (jakie?)	2%

W jakich obszarach wsparcie dla rodzin w gminie ocenia Pani/Pan jako najmniej satysfakcjonujące?	Udział respondentów
przeciwdziałanie ubóstwu	13%
przeciwdziałanie alkoholizmowi	31%
przeciwdziałanie narkomanii	15%
zapobieganie bezdomności	6%
ograniczanie bezrobocia	33%
ochrona macierzyństwa	10%
wspieranie rodzin wielodzietnych	15%
wspieranie rodzin niepełnych	12%
zapewnienie opieki w żłobkach	12%
zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży	10%

przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona osób doznających przemocy domowej	6%
ochrona zdrowia	28%
wsparcie osób starszych	30%
pomoc osobom niepełnosprawnym	10%

Ocena dostępności i jakości usług

Ocena usług publicznych jest zróżnicowana. Oferta edukacyjna została częściej oceniona dobrze niż niedostatecznie, natomiast w przypadku opieki żłobkowej znaczna część respondentów nie miała zdania. Oferta przedszkolna została oceniona korzystniej. Większość respondentów deklarowała również poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania.

Jak Pani/Pan ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb?	Udział respondentów
Dobrze	52%
Dostatecznie	35%
Niedostatecznie	6%
Nie mam zdania	6%

Czy Pani/Pana zdaniem oferta opieki w żłobkach w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?	Udział respondentów
tak	34%
nie	18%
nie wiem	48%

Czy Pani/Pana zdaniem oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?	Udział respondentów
tak	60%
nie	12%
nie wiem	27%

Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	Udział respondentów
tak	73%
nie	15%
nie wiem	12%

Problemy dzieci i młodzieży oraz rola rodziny

W odniesieniu do dzieci i młodzieży najczęściej wskazywano przemoc rówieśniczą, brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego. Ważnymi problemami były także brak pozytywnych wzorców i autorytetów oraz palenie papierosów lub e-papierosów.

Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie gminy?	Udział respondentów
przemoc rówieśnicza	50%
brak pozytywnych wzorców i autorytetów	30%
przemoc ze strony rodziców	2%
zaniedbania wychowawcze	26%
zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)	3%
spożywanie alkoholu	19%
palenie papierosów/e-papierosów	27%
zażywanie narkotyków/dopalaczy	11%
brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży	43%
brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	29%
ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych	17%

Jakie Pani/Pana zdaniem są najważniejsze obowiązki opiekuńczo-wychowawcze rodziców/opiekunów względem dzieci?	Udział respondentów
Ochrona przed zagrożeniami i niebezpieczeństwami	60%
Dobra komunikacja w rodzinie	48%
Wspólne spędzanie czasu wolnego i rozwijanie relacji rodzinnych	64%
Dbanie o zdrowie i higienę dziecka	38%
Dawanie dobrego przykładu własnym zachowaniem	48%
Edukacja rodziców, poradnictwo rodzinne	8%
Wspieranie w nauce i motywowanie do rozwijania zainteresowań	34%
Rozmowa i słuchanie dziecka	48%
Okazywanie dziecku miłości, akceptacji i zrozumienia	56%

Badanie wskazuje na silne zapotrzebowanie na wielowymiarowe wsparcie rodzin – zarówno finansowe, jak i psychologiczne oraz wychowawcze.

Bezrobocie pozostaje jednym z najważniejszych problemów społecznych wskazywanych przez mieszkańców. Jednocześnie relatywnie wysoko oceniono potrzebę organizowania kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje osób poszukujących pracy.

Respondenci dostrzegają potrzebę poprawy dostępu do usług psychologicznych, rehabilitacyjnych i prawnych, a także tworzenia miejsc i okazji do integracji społecznej oraz rodzinnego spędzania czasu.

Problemy dzieci i młodzieży koncentrują się wokół przemocy rówieśniczej, deficytu bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spotkań oraz ograniczonej oferty zorganizowanego czasu wolnego.

Wnioski z badania uzasadniają rozwijanie lokalnych działań łączących aktywizację zawodową, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie rodzin oraz działania profilaktyczne i integracyjne.

4.2. Wyniki badania ankietowego uczniów w zakresie wspierania rodziny

Łącznie w badaniu wzięło udział 205 osób. W tabelach przedstawiono wyłącznie odsetki respondentów, zaokrąglone do pełnych wartości procentowych, bez miejsc po przecinku. W pytaniach wielokrotnego wyboru respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, dlatego suma procentów może przekraczać 100%.

Płeć	Udział respondentów
Kobieta	52%
Mężczyzna	48%

Czy masz rodzeństwo?	Udział respondentów
Tak	84%
Nie	16%

Obecnie mieszkasz	Udział respondentów
z rodzicami	81%
z jednym z rodziców biologicznych i macochą lub ojczymem	5%
tylko z matką	7%
tylko z ojcem	1%
z dalszą rodziną	0%
w rodzinie zastępczej lub domu dziecka	3%
gdzie indziej	2%

Aktualna sytuacja rodzinna	Udział respondentów
rodzina pełna (oboje rodziców + dzieci)	81%
jedno lub oboje rodzice są poza domem od co najmniej dwóch miesięcy	2%
rodzice rozwiedli się lub są w separacji	11%
jedno z rodziców nie żyje	3%
jestem w rodzinie zastępczej/z domu dziecka	3%

Jakie co najmniej wykształcenie zamierzasz zdobyć?	Udział respondentów
nie wiem, nie zastanawiałem się nad tym	41%
zasadnicze zawodowe, bez matury	9%
średnie ogólne lub zawodowe, matura	15%
wyższe (studia na uczelni)	35%

Sytuacja rodzinna i plany edukacyjne

Większość badanych uczniów mieszka z rodzicami, a dominującą sytuacją rodzinną jest rodzina pełna. Jednocześnie część uczniów doświadcza sytuacji związanych z rozwodem lub separacją rodziców, a mniejsza grupa pozostaje w pieczy zastępczej lub w domu dziecka. W zakresie planów edukacyjnych widoczna jest znaczna grupa uczniów zainteresowanych uzyskaniem wykształcenia wyższego, ale również grupa osób, które nie mają jeszcze sprecyzowanych planów.

Poczucie bezpieczeństwa i sytuacje występujące w domu

Zdecydowana większość uczniów deklaruje, że czuje się bezpiecznie w domu. W ankiecie uwzględniono również częstotliwość występowania wybranych sytuacji rodzinnych.

Czy czujesz się bezpiecznie w domu?	Udział respondentów
Tak	96%
Nie	4%

Czy zdarza Ci się widzieć w swoim domu lub rodzinie następujące sytuacje?	Nigdy	Raz w życiu	Kilka razy w życiu	Kilka razy w roku	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w tygodniu	Codziennie
Ktoś pije alkohol	38%	8%	13%	21%	13%	4%	3%
Ktoś pali papierosy lub e-papierosy	49%	3%	8%	6%	6%	9%	19%
Ktoś denerwuje się lub złości się na kogoś	36%	13%	10%	8%	13%	11%	9%
Ktoś kłóci się z kimś	30%	13%	15%	9%	14%	10%	9%
Ktoś krzyczy lub podnosi głos	36%	9%	17%	11%	11%	10%	6%

Poczucie bezpieczeństwa w szkole

Poczucie bezpieczeństwa w szkole jest wyraźnie zróżnicowane. Większość uczniów deklaruje poczucie bezpieczeństwa, jednak istotna grupa wskazuje, że nie czuje się bezpiecznie. Wynik ten uzasadnia potrzebę działań profilaktycznych i wzmacniania bezpiecznego środowiska szkolnego.

Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?	Udział respondentów
Tak	71%
Nie	29%

Najważniejsze problemy w środowisku uczniów

Wśród problemów środowiska lokalnego uczniowie najczęściej wskazywali spożywanie alkoholu oraz palenie papierosów i e-papierosów. Istotnym problemem jest również brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży. W dalszej kolejności wskazywano przemoc rówieśniczą, zażywanie narkotyków lub dopalaczy oraz niedostatek placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

Jakie problemy w swoim środowisku uważasz za najważniejsze?	Udział respondentów
spożywanie alkoholu	36%
zażywanie narkotyków/dopalaczy	21%
palenie papierosów/e-papierosów	36%
brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży	28%
za mało placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych	20%
brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	19%
przemoc rówieśnicza	22%
przemoc ze strony rodziców	6%
zaniedbania ze strony rodziców	7%
niedożywienie, problemy z higieną	11%

Najbardziej potrzebne formy wsparcia

Największe zapotrzebowanie dotyczy organizacji miejsca spotkań dla młodzieży oraz organizacji obozów, kolonii i półkolonii. Duże znaczenie mają również wyjazdy na basen i zajęcia sportowe. Wyniki wskazują na potrzebę rozbudowy oferty aktywnego i bezpiecznego spędzania czasu wolnego, a także działań wspierających rozwój psychospołeczny młodzieży.

Odpowiedź	Udział respondentów
dostęp do zajęć pozalekcyjnych, jakich?	8%
organizacja miejsca spotkań dla młodzieży	42%
dostęp do zajęć sportowych, jakich?	19%
organizacja wyjazdów na basen	30%
organizacja obozów, kolonii, półkolonii	38%
zapewnienie dostępu do psychologa w szkole	8%
warsztaty profilaktyczne	12%
inne (jakie?)	17%

Wnioski z badania

Uczniowie wskazują na potrzebę tworzenia bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spotkań oraz rozwijania oferty zajęć i aktywności poza lekcjami.

Problemy związane z alkoholem, nikotyną oraz substancjami psychoaktywnymi należą do istotnych zagrożeń dostrzeganych przez młodzież, co przemawia za kontynuowaniem działań profilaktycznych.

Przemoc rówieśnicza oraz część problemów rodzinnych wymagają wzmacniania działań wychowawczych, profilaktycznych i pomocowych.

Znacząca część uczniów planuje dalszą edukację, jednak duża grupa nie ma jeszcze sprecyzowanych planów. Wskazuje to na potrzebę dostępnego doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Najbardziej oczekiwane są działania praktyczne i integracyjne: miejsca spotkań, sport, wyjazdy, obozy i półkolonie, a także możliwość skorzystania ze wsparcia psychologicznego.

Rozdział V

Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi narzędzie wspomagające ocenę sytuacji społecznej gminy oraz identyfikację najważniejszych uwarunkowań wpływających na funkcjonowanie rodzin. Umożliwia określenie mocnych i słabych stron lokalnego systemu wsparcia, a także rozpoznanie szans i zagrożeń, które mogą oddziaływać na realizację działań w obszarze wspierania rodziny.

Przeprowadzenie analizy pozwala na wskazanie dostępnych zasobów instytucjonalnych i społecznych oraz zidentyfikowanie problemów wymagających podejmowania działań profilaktycznych, pomocowych i interwencyjnych. Dzięki temu możliwe jest określenie obszarów wymagających wzmocnienia oraz czynników sprzyjających skutecznej realizacji lokalnej polityki społecznej.

Wyniki analizy SWOT stanowią podstawę do wyznaczenia kierunków działań odpowiadających na potrzeby mieszkańców Gminy Korfantów. Pozwalają również lepiej wykorzystać lokalny potencjał oraz zaplanować przedsięwzięcia służące wzmacnianiu rodzin, wspieraniu dzieci i młodzieży oraz podnoszeniu jakości życia mieszkańców.

Mocne strony (S)	**Słabe strony (W)**
• Funkcjonowanie systemu pomocy społecznej odpowiadającego na różnorodne potrzeby mieszkańców. • Dostępność różnych form wsparcia, w tym świadczeń, pracy socjalnej i asystentury rodziny. • Doświadczenie w indywidualnej pracy z rodzinami wymagającymi wsparcia. • Osiąganie zakładanych celów przez część rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. • Spadek liczby rodzin z dziećmi i rodzin niepełnych korzystających z pomocy. • Spadek liczby osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa i niepełnosprawności.	• Utrzymujące się problemy ekonomiczne, przede wszystkim ubóstwo i bezrobocie. • Niepełnosprawność i problemy zdrowotne nadal stanowią istotne przyczyny korzystania z pomocy. • Brak wykazanego korzystania z poradnictwa specjalistycznego i interwencji kryzysowej w analizowanych danych. • Spadek liczby zawieranych kontraktów socjalnych. • Znaczny spadek liczby osób objętych pracą socjalną. • Utrzymująca się potrzeba wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
Szanse (O)	**Zagrożenia (T)**

• Rozwijanie działań profilaktycznych i wczesnego wsparcia rodzin. • Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w szczególności psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i zawodowego. • Wzmacnianie współpracy OPS z placówkami oświatowymi, ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi i instytucjami rynku pracy. • Rozwijanie indywidualnego modelu pracy z rodziną i działań asystenta rodziny. • Wzmacnianie aktywizacji społecznej i zawodowej osób pozostających poza rynkiem pracy. • Rozwijanie działań wspierających samodzielność osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. • Wykorzystanie pozytywnych tendencji do zwiększania znaczenia profilaktyki i aktywizacji.	• Ryzyko utrwalania się ubóstwa i bezrobocia w części gospodarstw domowych. • Możliwy wzrost liczby osób wymagających wsparcia w związku ze starzeniem się społeczeństwa, chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością. • Ryzyko kumulowania się problemów społecznych, np. ubóstwa, bezrobocia i problemów zdrowotnych. • Pogorszenie sytuacji na rynku pracy mogące zwiększyć zapotrzebowanie na pomoc społeczną. • Wzrost kosztów życia i związane z nim ryzyko pogorszenia sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. • Możliwe pojawianie się nowych problemów społecznych wymagających dostosowania form wsparcia. • Potencjalny wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i specjalistyczne.

Rozdział VI

Adresaci Programu

Adresatami Programu są **rodziny wychowujące dzieci, które doświadczają trudności w prawidłowym funkcjonowaniu i potrzebują wsparcia w ich przezwyciężaniu**, a także rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i które podejmują współpracę w celu ich powrotu do rodziny biologicznej.

W szczególności Program skierowany jest do:

- rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych i problemów w codziennym funkcjonowaniu,
- rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, w tym dotkniętych bezrobociem,
- rodzin, w których występują uzależnienia, przemoc domowa lub inne sytuacje kryzysowe,
- rodzin, w których dzieci lub młodzież przejawiają trudności w funkcjonowaniu społecznym lub wychowawczym,
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej oraz rodzin podejmujących działania na rzecz jego powrotu.

Program ma na celu **wzmocnienie rodziny, rozwijanie jej kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz zwiększenie jej samodzielności w rozwiązywaniu pojawiających się problemów**.

Rozdział VII

Realizatorzy Programu

Koordynatorem i głównym realizatorem Programu będzie **Ośrodek Pomocy Społecznej w Korfantowie**, odpowiedzialny za organizację, koordynację i monitorowanie działań skierowanych do rodzin wymagających wsparcia.

Program będzie realizowany we współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami oświatowymi oraz podmiotami działającymi na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin. W realizację działań, w zależności od ich charakteru i potrzeb, mogą być włączane również lokalne podmioty społeczne i sportowe. W przypadku potrzeby zapewnienia specjalistycznego wsparcia wykorzystywana będzie współpraca z podmiotami spoza terenu gminy.

Współpraca międzyinstytucjonalna będzie służyć **wczesnemu rozpoznawaniu potrzeb rodzin, właściwemu kierowaniu do dostępnych form pomocy oraz zapewnieniu kompleksowego i dostosowanego do indywidualnej sytuacji wsparcia**.

Rozdział VIII

Program Wspierania Rodziny w Gminie Korfantów na lata 2027 - 2029

Celem głównym Programu jest wzmocnienie rodzin z terenu Gminy Korfantów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozwijanie lokalnego systemu wsparcia, zwiększanie samodzielności rodzin w przezwyciężaniu trudności, zapewnienie dostępu do adekwatnych form pomocy oraz podejmowanie działań służących poprawie funkcjonowania rodzin i ochronie dobra dziecka.

Realizacja celu głównego będzie możliwa poprzez osiąganie wyznaczonych celów szczegółowych, odpowiadających na problemy i potrzeby zidentyfikowane w diagnozie sytuacji rodzin i dzieci na terenie Gminy Korfantów. Działania przewidziane w Programie będą koncentrować się na wzmacnianiu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, wspieraniu rodzin w przezwyciężaniu trudności, zwiększaniu dostępności pomocy specjalistycznej, zapobieganiu sytuacjom kryzysowym oraz tworzeniu warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci w środowisku rodzinnym.

Poniżej znajduje się harmonogram niniejszego Programu.

Cel strategiczny 1. Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin i wspieranie ich samodzielności			
Cel szczegółowy	**Kierunki działań**	**Wskaźniki**	**Realizatorzy / partnerzy**
1.1. Podnoszenie kompetencji rodzicielskich i wychowawczych	• organizowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych dla rodziców; • rozwijanie umiejętności komunikacji i rozwiązywania konfliktów; • promowanie pozytywnych metod wychowawczych; zapewnienie dostępu do poradnictwa.	• liczba działań edukacyjnych i profilaktycznych; • liczba uczestników; • liczba rodzin korzystających z poradnictwa.	OPS, szkoły, GKRPA,
1.2. Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo-wychowawczych	• prowadzenie pracy socjalnej; • obejmowanie rodzin wsparciem asystenta rodziny; • opracowywanie i realizacja planów pracy z rodziną; • kierowanie do odpowiednich form pomocy.	• liczba rodzin objętych pracą socjalną; • liczba rodzin objętych asystenturą; • liczba rodzin, które osiągnęły zakładane cele.	OPS, asystent rodziny, szkoły, kuratorzy sądowi
1.3. Wzmacnianie samodzielności rodzin	• motywowanie rodzin do aktywnego rozwiązywania problemów; • wspieranie w korzystaniu z dostępnych świadczeń i usług;	• liczba rodzin objętych działaniami aktywizującymi; • liczba osób skierowanych do aktywizacji;	OPS, PUP, szkoły, MGOKSiR

	• rozwijanie aktywności społecznej i zawodowej; • wspieranie rodzin w wykorzystywaniu własnych możliwości i dostępnego wsparcia ze strony środowiska lokalnego.	• liczba rodzin, które zakończyły wsparcie po osiągnięciu celów.	
1.4. Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży oraz organizowanie czasu wolnego	• organizowanie zajęć sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, edukacyjnych i profilaktycznych; • rozwijanie oferty świetlicowej i środowiskowej; • promowanie aktywnego i bezpiecznego spędzania czasu wolnego.	• liczba zorganizowanych zajęć i wydarzeń; • liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach; • liczba działań profilaktycznych.	szkoły, MGOKSiR, OPS, GKRPA.
Cel strategiczny 2. Zapobieganie kryzysom w rodzinie i zapewnienie ochrony dzieci			
Cel szczegółowy	**Kierunki działań**	**Wskaźniki**	**Realizatorzy / partnerzy**
2.1. Wczesne rozpoznawanie sytuacji problemowych w rodzinach	• systematyczne rozpoznawanie potrzeb i trudności rodzin oraz sytuacji dzieci i młodzieży; • współpraca OPS ze szkołami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, kuratorami sądowymi i innymi podmiotami mającymi kontakt z rodziną;	• liczba rodzin objętych wczesnym wsparciem; • liczba działań profilaktycznych; • liczba podmiotów współpracujących.	OPS, szkoły, kuratorzy sądowi, GKRPA

	• podejmowanie działań profilaktycznych i wspierających na wczesnym etapie pojawienia się problemów; • kierowanie rodzin do odpowiednich form pomocy i specjalistycznego wsparcia, adekwatnego do ich potrzeb; • monitorowanie sytuacji rodzin wymagających wsparcia i dostosowywanie podejmowanych działań do zmieniających się potrzeb.		
2.2. Ograniczanie zjawiska przemocy i uzależnień w rodzinach	• prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących zagrożeń związanych z alkoholem, narkotykami oraz innymi zachowaniami ryzykownymi; • wczesne rozpoznawanie i podejmowanie działań w sytuacjach związanych z przemocą lub problemem uzależnień; • współpraca z GKRPA oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom; • kierowanie osób i rodzin do odpowiednich form specjalistycznej pomocy i wsparcia.	• liczba działań profilaktycznych; • liczba uczestników; • liczba rodzin skierowanych do specjalistycznego wsparcia.	OPS, GKRPA, szkoły, kuratorzy sądowi

2.3. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej oraz wspieranie rodzin w odzyskiwaniu opieki nad dziećmi	• prowadzenie indywidualnej i systematycznej pracy z rodzinami zagrożonymi umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej; • współpraca z PCPR, sądem i kuratorami sądowymi oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w sytuację rodziny; • opracowywanie i realizacja planów pracy z rodziną oraz monitorowanie osiąganych efektów; • wspieranie rodziców w rozwijaniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i przygotowaniu do ponownego przejęcia opieki nad dziećmi.	• liczba rodzin zagrożonych pieczą objętych wsparciem; • liczba rodzin objętych asystenturą; • liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej.	OPS, asystent rodziny, PCPR, sąd, kuratorzy sądowi, szkoły
2.4. Wspieranie rodzin w sytuacjach kryzysowych	• zapewnienie rodzinom dostępu do odpowiednich form pomocy w sytuacjach kryzysowych, w tym poradnictwa i specjalistycznego wsparcia; • zapewnienie, w razie potrzeby, możliwości uzyskania tymczasowego schronienia; • współpraca z instytucjami i podmiotami właściwymi w zakresie udzielania pomocy osobom i rodzinom w kryzysie;	• liczba rodzin/osób objętych pomocą kryzysową; • liczba osób skierowanych do specjalistycznego wsparcia; • liczba osób, którym zapewniono schronienie.	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, PCPR.

	• podejmowanie działań mających na celu ograniczenie skutków sytuacji kryzysowej i przywrócenie rodzinie możliwości prawidłowego funkcjonowania.		
Cel strategiczny 3. Rozwijanie dostępności lokalnego systemu wsparcia dla rodzin			
Cel szczegółowy	**Kierunki działań**	**Wskaźniki**	**Realizatorzy / partnerzy**
3.1. Zwiększenie dostępu do poradnictwa i pomocy specjalistycznej	• rozwijanie współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz innymi podmiotami świadczącymi pomoc specjalistyczną; • zapewnienie rodzinom informacji o dostępnych formach poradnictwa i wsparcia; • kierowanie rodzin i poszczególnych jej członków do specjalistów, zgodnie z rozpoznanymi potrzebami; • rozwijanie i upowszechnianie lokalnej oferty poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego;	• liczba rodzin korzystających z poradnictwa; • liczba konsultacji; • liczba dostępnych form specjalistycznego wsparcia.	OPS, szkoły, GKRPA,

	• ułatwianie rodzinom dostępu do specjalistycznej pomocy, szczególnie w sytuacjach kryzysowych i problemach opiekuńczo-wychowawczych.		
3.2. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej	• rozwijanie współpracy instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny; • koordynowanie działań wobec rodzin wymagających wsparcia, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb; • wymiana informacji i wspólne planowanie odpowiednich form pomocy; • inicjowanie wspólnych działań profilaktycznych, edukacyjnych i pomocowych; • organizowanie spotkań konsultacyjnych, wymiana doświadczeń i dobrych praktyk; • współpraca OPS ze szkołami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, PCPR, GKRPA, Zespołem Interdyscyplinarnym, kuratorami sądowymi, Policją i organizacjami pozarządowymi.	• liczba spotkań; • liczba wspólnych działań; • liczba współpracujących podmiotów; • liczba rodzin objętych skoordynowanym wsparciem.	OPS, PCPR, szkoły, GKRPA, kuratorzy sądowi,

3.3. Rozwijanie środowiskowych form wsparcia dla dzieci i rodzin	• organizowanie zajęć edukacyjnych, sportowych, kulturalnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodzin; • rozwijanie oferty aktywnego i bezpiecznego spędzania czasu wolnego; • organizowanie działań integracyjnych i środowiskowych wzmacniających więzi rodzinne i społeczne; • wspieranie aktywności i rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży; • wykorzystanie lokalnej infrastruktury i zasobów, w tym oferty MGOKSiR, szkół, świetlic i organizacji pozarządowych.	• liczba zajęć i wydarzeń; • liczba uczestników; • liczba podmiotów zaangażowanych w działania.	MGOKSiR, szkoły, OPS, GKRPA
Cel strategiczny 4. Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i ekonomicznej			
Cel szczegółowy	**Kierunki działań**	**Wskaźniki**	**Realizatorzy / partnerzy**
4.1. Ograniczanie skutków ubóstwa i bezrobocia w rodzinach	• prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na poprawę sytuacji materialnej i życiowej rodzin; • wspieranie rodzin w korzystaniu ze świadczeń, usług i dostępnych form pomocy;	• liczba rodzin objętych pracą socjalną; • liczba osób skierowanych do aktywizacji zawodowej;	OPS, PUP, szkoły

	• współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej członków rodzin; • wspieranie podnoszenia kwalifikacji, nabywania kompetencji zawodowych i podejmowania zatrudnienia; • organizowanie i koordynowanie pomocy w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży.	• liczba osób uczestniczących w działaniach aktywizacyjnych.	
4.2. Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	• rozpoznawanie sytuacji rodzin zagrożonych marginalizacją i dostosowanie form wsparcia do ich potrzeb; • włączanie rodzin w dostępne działania społeczne, edukacyjne, kulturalne i aktywizujące; • ułatwianie rodzinom dostępu do lokalnych zasobów, usług i instytucji pomocowych; • wzmacnianie aktywności społecznej i samodzielności rodzin; • podejmowanie działań ograniczających ryzyko izolacji i wykluczenia społecznego.	• liczba rodzin objętych wsparciem; • liczba działań integracyjnych; • liczba uczestników.	OPS, MGOKSiR, szkoły, PUP

4.3. Wspieranie rodzin w przezwyciężaniu długotrwałych trudności życiowych	• prowadzenie systematycznej pracy z rodziną, dostosowanej do jej sytuacji i możliwości; • monitorowanie sytuacji rodzin wymagających długofalowego wsparcia; • wzmacnianie zasobów rodziny i motywowanie jej członków do podejmowania działań na rzecz poprawy sytuacji; • łączenie różnych form pomocy i kierowanie rodzin do właściwych specjalistów i instytucji; • ocena efektów udzielanego wsparcia i modyfikowanie działań zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami rodziny.	• liczba rodzin objętych długofalowym wsparciem; • liczba rodzin, które osiągnęły zakładane cele; • liczba rodzin korzystających z różnych form pomocy.	OPS, asystent rodziny, PCPR, kuratorzy sądowi, szkoły, GKRPA

Rozdział IX

Zakładane rezultaty

Realizacja Programu Wspierania Rodziny na lata 2027–2029 powinna przyczynić się do **wzmocnienia potencjału rodzin, poprawy ich funkcjonowania oraz zwiększenia dostępności i skuteczności lokalnego systemu wsparcia**. Zakładane rezultaty odnoszą się zarówno do sytuacji rodzin, jak i do funkcjonowania systemu pomocy oraz współpracy podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny. Wynikają one z rozpoznanych w diagnozie problemów, w tym trudności ekonomicznych, bezrobocia, problemów opiekuńczo-wychowawczych, ograniczonego dostępu do specjalistycznego wsparcia oraz potrzeb związanych z organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Zakładane rezultaty Programu:

- zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów oraz poprawa ich umiejętności w zakresie komunikacji, rozwiązywania konfliktów i stosowania właściwych metod wychowawczych;
- zwiększenie dostępności i adekwatności form wsparcia oferowanych rodzinom, w tym pracy socjalnej, asystentury rodziny, poradnictwa oraz pomocy specjalistycznej;
- wzmocnienie samodzielności rodzin w rozwiązywaniu problemów oraz zwiększenie ich aktywności społecznej i zawodowej;
- poprawa warunków funkcjonowania dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie dostępu do bezpiecznych, aktywnych i wartościowych form spędzania czasu wolnego oraz działań edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i profilaktycznych;
- wcześniejsze rozpoznawanie trudności występujących w rodzinach oraz szybsze kierowanie rodzin do odpowiednich form pomocy i specjalistycznego wsparcia;
- ograniczenie ryzyka narastania sytuacji kryzysowych w rodzinach, w szczególności związanych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą, uzależnieniami i trudnościami życiowymi;
- zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz wspieranie rodzin w odzyskiwaniu możliwości sprawowania opieki nad dziećmi;
- zwiększenie dostępności poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego oraz innych form specjalistycznego wsparcia odpowiadających na potrzeby rodzin;

- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny oraz poprawa koordynacji udzielanego wsparcia;
- zwiększenie udziału rodzin w działaniach integracyjnych, społecznych, edukacyjnych i aktywizujących oraz lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów na rzecz rodzin;
- zwiększenie możliwości uzyskania przez rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji społecznej i ekonomicznej pomocy odpowiadającej na problemy związane z ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą;
- zwiększenie liczby rodzin, które dzięki udzielonemu wsparciu osiągnęły zakładane cele i poprawiły swoje funkcjonowanie.

Rozdział X
Realizacja i finansowanie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Korfantów na lata 2027–2029

Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Korfantów będzie opierać się na współpracy instytucji i podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co pozwoli na zapewnienie kompleksowego i skoordynowanego wsparcia odpowiadającego lokalnym potrzebom.

Koordynatorem Programu będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Korfantowie, odpowiedzialny za organizację, koordynację oraz monitorowanie realizacji zaplanowanych działań. Program będzie realizowany we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, placówkami oświatowymi, podmiotami ochrony zdrowia, Policją, sądami i kuratorami sądowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny.

Realizacja Programu będzie uwzględniała zmieniające się potrzeby mieszkańców oraz wyniki monitoringu i oceny podejmowanych działań. Wsparcie będzie koncentrować się przede wszystkim na wzmacnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin, zapobieganiu sytuacjom kryzysowym oraz zapewnieniu dzieciom warunków do prawidłowego rozwoju i wychowania w środowisku rodzinnym.

Realizacja Programu finansowana będzie przede wszystkim ze środków własnych Gminy. W miarę dostępności i możliwości mogą być również wykorzystywane dodatkowe źródła finansowania, w tym środki z programów krajowych, regionalnych i Unii Europejskiej, dotacje, granty, darowizny oraz inne dostępne formy wsparcia.

Dzięki partnerskiej współpracy i odpowiedniemu zabezpieczeniu finansowemu, Program będzie mógł funkcjonować skutecznie i długofalowo, umożliwiając szybkie reagowanie na nowe wyzwania oraz odpowiadając na zmieniające się potrzeby rodzin i całej społeczności lokalnej.

Rozdział XI
Monitoring i ewaluacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Korfantów na lata 2027–2029

Skuteczna realizacja Programu Wspierania Rodziny wymaga prowadzenia systematycznego monitoringu oraz okresowej ewaluacji, które umożliwią ocenę stopnia realizacji założonych celów i skuteczności podejmowanych działań. Proces ten pozwoli na bieżące analizowanie efektów wdrażania Programu, identyfikowanie pojawiających się potrzeb oraz wprowadzanie zmian służących zwiększeniu efektywności lokalnego systemu wsparcia rodzin.

Monitoring będzie prowadzony na podstawie analizy przyjętych wskaźników oraz informacji przekazywanych przez podmioty uczestniczące w realizacji Programu. Podstawowym narzędziem monitorowania będą coroczne sprawozdania z realizacji Programu, sporządzane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Korfantów. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Burmistrz Gminy Korfantów przedkłada Radzie Miejskiej w Korfantowie, do dnia 31 marca każdego roku, sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją tych zadań.

Ocena realizacji Programu będzie opierała się przede wszystkim na analizie osiągniętych wskaźników, danych statystycznych, sprawozdań oraz informacji przekazywanych przez instytucje i podmioty współuczestniczące w jego realizacji. Monitoring umożliwi Burmistrzowi Gminy Korfantów oraz Radzie Miejskiej w Korfantowie ocenę skuteczności podejmowanych działań, stopnia osiągania założonych rezultatów oraz identyfikację obszarów wymagających wzmocnienia lub modyfikacji.

Po zakończeniu okresu obowiązywania Programu zostanie przeprowadzona jego ewaluacja końcowa, obejmująca ocenę stopnia realizacji celów, osiągniętych efektów oraz skuteczności zastosowanych form wsparcia. Wyniki ewaluacji stanowić będą podstawę do formułowania wniosków i rekomendacji, które zostaną wykorzystane przez Burmistrza Gminy

Korfantów i Radę Miejską w Korfantowie przy planowaniu kolejnych działań oraz opracowaniu następnego Programu Wspierania Rodziny.